

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hiob

Brenz, Johannes

Haganoæ

VD16 B 3079

Ca. XXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36516

admodum et Pharaon ab Israëlitis laterū mensuram de
negatis etiā paleis, exigebat. Vt igitur sanguis Habel
iniuste occisi, ultionem clamabat: ita agrorum sulci,
unde plus equo tyranni carnifices extorquent, uindi-
ctam clamare nunquam cessant, Iacobi. Ecce merces
operatorū, qui messuerūt regiones uestras, quae frum-
de non reddita est a uobis, clamat etc.

SI FRUCTVM EIVS COMEDI.

Nunquam gratis exegi, aut tyrannide quadam ex-
torſi, quicquam frumentorum ab agricolis, mihi sub-
iectis, nec unquam grauius oneribus eos oppressi, ut
pre eis nō licuerit eis respirare, aut coacti fuerint in-
gemſcere, aut succumbere: nam si tale quid designa-
uerim, non reuocō meritum supplicium. Age, pro tri-
tico nascatur spina: pro hordeo, carduus, id est, sim-
maledictus: tam cum nihil mali aduersus Dominum
commiserim, reliquum est, ut contra amicorum meo-
rum sententiam, certissimis argumentis concludam,
me a Domino citra omne peccati meritū adſuctū esse.

CA. XXXII.

ET cessarunt tres uiri isti respondere
Hiobi, propterea quod iustus sibi ipsi
uidebatur.

ANNO T. IN HIOB

Et incanduit ira Elihu filius Baracheel Buzites, de cognatione Ram, cōtra Hiob, succensioē iracūda, propterea quod iustificaret animam suam ultra Deum.

Et contra tres amicos eius incanduit ira sua, propterea quod non inuenissent responsionē, ut cōdemnassent Hiobem.

Et Elihu expectauerat Hiobem in sermone, quoniā seniores ipso erant annis.

Et uidit Elihu, qd' non esset responsio in ore trium uirorū, & incanduit ira sua.

ET CESSARUNT &c. Non imprudenter amici Hiob, sermonē suum intermittunt, quādo existimant Hiobem, contentioni studere, & qui magis pertinaciter, quā ueraciter, suam iustitiam adserat, de cōtentiosis enim scriptum est: à contentiosis se iungaris, & iterum: contentiones & pugnas legis deuita: & uulgato apophthegmate hæc sentētia celebratur. Veritas altercando amittitur. Omiserunt itaq; amici contentionem, existimantes prudentius esse, alienam importunitatem ferre, quā altercatione nimia, maledicentiæ urulentij, ac in Deum blasphemie ansam dare. Elihu uero, qui interim tacitus controuersie auditor adstiterat, prudens rerū aestimator, utrosq; tam Hiobem, quā amicos arguit, erant enim utriq; reprehensione digni: Hiob, quod in Deum blasphemauerat.

rit, et importunius in iudiciū Dei, tantum nō insanie
rit: amici uero, quod non ea parte Hiobem arguerint,
qua reprehensibilis, sed qua innocens et sanctus etiā
Dei testimonio erat.

ET INCANDUIT IRA ELIHU. Habet
enim zelus suam iram, non impiam, unde & in Psal.
dicitur: *trafcunini, & nolite peccare: est enim ira si-*
dei, est & ira carnis, quæ sola pro scelere reputatur.
Porro, quod Elihu Buzites dicatur, a Buz descendit,
qui est filius Nahor, fratris Abrahami. Gen. 22. de
quo Hieronymus in Traditionibus Hebraicis super Elihu forte il
Genesim, ita scribit, *Secundus natus de Melcha, est le: Bileam, cū*
Buz, quem Septuaginta Baux transferre uoluerūt, et uinua erat.
ex huius genere, est Bileam ille, diuinus, ut Hebraei
tradunt, qui in libro Hiob dicitur Elihu, primum uir
sanctus & propheta Dei, postea per imobedientiam
& desiderium munerū dum Israel maledicere cupit, di
uino uocabulo nuncupatur: diciturq; in eodem libro,
Dicitur Elihu filius Baracheel Buzites, de huius uideli
et Buzi radice, descendens: haftenus Hieronymus
Quod uero de cognatione Ram, Elihu esse scribitur,
non certo constat, an de prosapia illius Ram fuerit,
qui in Chronic. 2. filius Efron dicitur, & corrupte,
Matth. 1. in Genealogia Christi Arā legitur: siue igitur
ille Elihu, Bileā fuerit, siue alius quispiam parū cu
rabirans: qualis qualis enim fuerit certe prudētissimus

A N N O T. I N H I O B

¶ uerissime, de cōtrouersia Hiobis & amicorū pronunciat, neq; etiam à Domino, cōdemnatus est impietatis, si enim omnino reprehensibilis fuisset, Dominus, iudicio suo, quo tres amicos condemnat, ut habes ultimo Cap. cum non praterisset.

Respondet Elihu filius Baracheel Buzites, & dixit,

Iunior ego sum annis, & uos seniores, propterea expaui, & timui explanare sententiam meam uobis.

Dixi, dies loquantur, & multitudo annorum doceat sapientiam.

Verū tamen spiritus est in homine, & aspiratio omnipotētis intellectificat eos.

Non sunt sapientes magistri (nostri) & presbyteri non intelligunt iudicium.

Propterea dico, audi me, explanabo & ego scientiam meam.

Ecce expectaui sententiam uestram, animaduertebam prudētiam uestram, donec inuestigaretis sermones.

Et ad uos animaduertebam, & ecce non est, qui Hiobem reprehendat, & respondeat uerbis eius, ex uobis.

Forte dicetis, inuenimus sapientiam.
Deus

Deus proiecit eum, non homo.

Nō est dispositiōis meæ sermo (uester)
& iuxta uerba uestra nō respondebo ei.

Exterriti sunt, non respondent ultra,
auulsi sunt ab eis sermones.

Quando igitur expectaui, & nō loquū-
tur, steterunt, & non respondent ultra.

Respondebo certe ego partē meam,
explanabo etiam ego scientiam meam.

Quoniam plenus sum sermonibus,
coartat me spiritus uentris mei.

Ecce uenter meus est sicut mustū non
apertum, lagunculas nouas dirumpens

Loquar ut respirem, aperiam labia
mea, ut respondeam.

Non respiciam personam alicuius, &
homini non adulabor.

Quoniam nescio si adularer, num pau-
lo post auferat me creator meus.

IVNIOR EGO SVM ANNIS etc.

*Hactenus deterruit me à sermone, partim mea in-
uentus, partim senum authoritas, dicebam tacitus me-
cum, dies loquantur, & multitudo annorum doceat
sapientiam, id est, maiores natu, loquantur: iunio-
res audiant, senes doceant, adolecentes discant. Pul-*

A N N O T . I N H I O B

cherrima disciplina sententia, adolescentis enim bona indolis est, seniorum consilium ac sermonem expectare, & silentio suo, canicem uenerari, propterea quod feruens iuuentutis aetas, imprudenter plerumque & illotis manibus, in præceptis consilium irruat, nulla habita imminentium periculorum ratione: senes uero multo usu occaluerunt, proinde prudentius & circumspectius de quauis re consultant. Nota est historia, de adolescentum & seniorum consilio Rehabeam dato 7. Reg. 12. Sed ut maxime seniorum consilia expectanda sint, & auctoritas eorum ueneranda, non tamen omnia ipsorum consilia & sensa, citra delectum, ueluti oracula, suscipi debent, neque enim consilij spiritus aut prudentia, alligatus est aetati, nec annorum numero captiuus: proinde, honorare presbyteros disciplina est, non ueritatis præiudicium.

VERVNTAMEN SPIRITVS EST IN HOMINE. Id est, re ipsa comperio, prudentiam annis non constare, nec quenquam hoc sapienterem esse, quo seniore, sed spiritus, homines facit prudentes & intelligentes, qui non est alligatus Rabinorum auctoritati, & magistrorum nostrorum capitulis, nec presbyterorum aut seniorum auctoritati, unde Esa. inter alia spiritus dona enumerantur etiam, sapientia, intellectus, consilium, & scientia. Similiter 1. Cor. 12. huius per spiritum datur sermo sapientie, alij sermo scientia

scientia &c. omnia hæc, efficit unus ille et idem spiritus, diuinus peculiariter unicuique, sicut uult, non sicut nos uolumus, ubi enim spiritus est, ibi libertas est, proinde dona spiritus, nulli ætati, nulli hominum statui, nulli tempori, nulli loco, adeoque nulli omnino creature, captiua fiunt, sed pro libertate spiritus, distribuuntur, in quosuis hominum status, in quosuis ætates, quocumque tempore & loco ipsi adlubescat. Iam quamquam prudentiæ & consilij dona, spiritus sancti opera sint, non tamen iustificamur, ut uides in Achitophel, & in Ethnicis, tam apud Græcos, quam apud Romanos, nobilibus, sola uero fides, donum illud exitium est, quo iustificamur.

NON SVNT SAPIENTES MAGISTRI

Ex hoc loco, ruit impiorum argumentum, quod ab auctoritate maiorum ducere solent: nam & sic apud Hieronymum dicunt: non peribit lex à sacerdote, neque consilium à sapiente, nec sermo à Propheta, hoc est, maiores non errant, quasi uero alligata sit ueritas maiorum seculo, non item omnibus ætatibus communis.

PROPTEREA DICO, AVDI ME &c.

Id est, propter causas iam enumeratas hætenus sicut illi, non tam mea iuuentute, quam uestra canitie deterritus: sed quando sapientes desipiant, & senes delirant, ac nullus sit, qui Hiobem ea parte, qua reprehensione dignus est, arguat: age, tempus nunc est, ut et

A N N O T. I N H I O B

iuniores loquantur, siquidem uana fuit haecenus
pectatio mea, qua speraueram me, doctiorem à uo-
stra controuersia discessurum.

FORTE DICETIS &c. Id est, Responde-
bitis forsitan, uos prudenter agere tacendo, quando
in propatulo sit, Hiobem esse impiū, & à Deo prote-
ctum, nec hominū egere argumētis, ut impius probe-
tur, propterea quod sese iustificet, Deū autē iniquita-
tis condemnet, hoc enim nō solū stultū, uerumetiam
insanū esse, quemuis, quālibet deplorati ingenij, intel-
ligere posse, & stulto iuxta stultitiā suam respondere
prohibet Solomon, ne ipsi similis efficiaris: nō tamē est
dispositiōis meae, sermo uester, hoc est, aliter ego Hio-
bem reprehendam, quā uos, non enim priorem
eius uitam culpabo, nec causam eius iniustam crimi-
nabor, quod enim crucem fert, Domini fauore, non
ira fert, sed adusabo importunitatem eius, imō blasa-
phemias, quas in hoc iudicio in Deum indignabun-
de, expuit.

EXTERRITI SVNT NON RESPON-

Quasi contemptu quodam, tertia persona, pro se
cunda utitur: uide, inquit, quā imprudentes sint isti
senes, effutierunt haecenus multa, ubi nihil opus erat
ceterū, ubi maxime respondendū, & arguendū esset,
ibi piscibus magis muti sunt, quando igitur obmutue-
runt & ignorantiam suam, ac imprudentiam silentio
fatentur.

fatentur, explanabo ego sententiã meam & eloquar,
quod spiritus domini me docuerit.

QUONIAM PLENVS SVM &c.

Rumperer medius, si non erumperet sermo intra
me conceptus, usq; adeo cogit me animus meus quod
sentio, loqui: Porro, siue hæc adroganter, & è carne
siue è spiritu loquatur Elihu, non pronuncio: certum
est talia uerba, ut maxime carnalia & arrogantia ui-
deantur, posse tamen esse spiritualissima, ut Hiero. 4.
Ventrem meum, uentrem meum doleo, sensus cordis
meturbati sunt in me, non tacebo: & 20. Factus est
sermo Domini in corde meo, quasi ignis exæstuans,
claususq; in ossibus meis & defeci, ferre nõ sustinēs.
Ua Elihu ait, nisi eloquerer quæ sentio, nõ posset fieri
quin uenter meus creparet medius, adeo me coartat
sermo conceptus. Pulchra autem similitudine decla-
rat, quantum sermo in corde eius æstuauerit, quemad-
modum enim nouum mustum, nondũ bene decoctũ,
disrupto uase effluit, nisi aërem admittas: ita ueter me-
us erumperetur, nisi loquerer ut respirarem.

NON RESPICIAM PERSONAM.

Nihil loquar ad gratiam, nec adulator in hac oratio-
ne cuiquam hominum, nam & Paulus ait: Si adhuc
hominibus placerem, Christi seruus non essem, &
Hiero. 17. Diẽ hominis non desyderau: proinde ue-
ra, inquit Elihu, loquar, nõ respiciens ullam hominis.

Pius semper
talis inuenia
tur.

personam, propterea quod nesciam, quando ex
mundo, & hoc corporis ergasculo, me sit uocatum
creator meus, omni hora & momento expecto me
tem, expecto aduentem patrem familias, si igitur
me imparatum, hoc est, iniqua agentem, auram popu
rem captantem, & ad gratiam hominum concionantem
inueniret, quantis plagis uapularem?

CA. XXXIII.

Quare audire audi Hiob sermonem meum,
et omnia uerba mea animaduerte.

Ecce aperui os meum, loquetur lin
gua mea in gutture meo.

Simplicitas cordis mei uerba mea sunt,
& scientiam labia mea pure loquentur.

Spiritus Dei fecit me, & spiraculum om
nipotentis uiuificauit me.

Si potueris responde mihi, aduersus fa
ciem meam confiste.

Ecce ego iuxta sermonem tuum, Dei
sum, de luto formatus sum etiam ego.

Ecce frons mea, non terreat te, & incli
natio mea super te non grauet.

Enim uero dixisti, in auribus meis, &
uocem sermonis audiui. Purus